

חינוך בפרשה - וירא

הכנסת אורחים תלמידים

בסיום 'סמסטר ראשון' בקורס מחנכים ומלמדים, קיימתי שיח עם הלומדים. סיימו כתריסר מפגשים שבועיים, רובם החלו לעשות צעדיהם הראשונים בכיתות, האחרים עוסקים במילוי מקום ובהוראה יחידנית. ביקשתי שיתארו בפני הקבוצה כולה "מה למדתי בקורס".

רובם ככולם העלו נקודות חשובות מהתכנים הנלמדים. היה גם מי ש'למד' להכיר כאן מלמדים מצוינים בין חברי הכיתה, שבאים מרקע חברתי שונה לחלוטין, והביעו התרשמות מהתגבשות הקבוצה. עדות שונות, 'רקע תרבותי אחר'... היה אחד שהפתיע אותי במיוחד בדבריו...

הוא פתח ואמר "למדתי להבין את התלמידים שלי! אני בא מדי שבוע ונדרש להקשיב להרצאה בשעת ערב, אני עייף ורעב, ולאורך השיעור מדמיינ האם יהיה בהפסקה חלב לקפה... אני רגיל לנהל את תלמידי, וכאן אני התלמיד. "בא לי" להוציא משהו לאכול, "בא לי" לצאת להתאווור, אני לחוץ מהגשת 'עבודה' וחרד מפני המבחן שבסוף הסמסטר. למדתי להבין יותר את התלמידים שלי! לא תמיד "בא להם" להקשיב, מצפים להפסקה, וכמה שמחים עם שיעור חופשי!".

פרשתנו פותחת עם תיאור רחב על "הכנסת אורחים" של אברהם אבינו. לא רק מקבל אורחים, אלא רץ לקראתם ומעטיר שיסורו אל ביתו. לא רק מציע להם משהו לאכול, אלא טורח להביא שלשה בני-בקר להכנת שלשה לשונות בחרדל, שופרא דשופרא. ועד שהאוכל מוכן? בינתיים מגיש חמאה וחלב, ומציע שישענו תחת העץ. מקסימום לוקסוס ומרגוע. ולפי פירוש אחד ברש"י הוא פונה לה' המבקש אותו, ומבקש אל נא תעבר מעל עבדך. אגא, אל תלך, אני עסוק כעת לכבד שלשה ערביים, רבש"ע - המתן לי עד שאסיים!

המגיד הק' רבי נחום מטשערנובל נדד לאסוף כסף לפדיון שבויים. בהגיעו לעיר אחת נכלא בעוון עלילת שוא! ישב הצדיק והרהר מדוע נגזר עליו לסבול – בדיוק בדבר שהוא עצמו מוסר נפשו עליו? הגיע לבקרו 'צדיק נסתר' וגילה לו כי מן השמים רוצים שיחוש הוא בגופו ובנפשו את אנקת האסיר, כך שמכאן ואילך יתאמץ עוד למצוה גדולה זו, פדיון שבויים!

אברהם אבינו למד והרגיש קשיי ה'הלך' בהיותו נודד מכשדים לחרן ולארץ כנען. לך לך מארצך... ויהי רעב בארץ... הלך ונסוע הנגבה... הללו חיזקו רצון להכניס אורחים, להטיב עמהם במאכל ובמשתה, בלוויה, ואף בשיח נעים ומלבב, "לעשות טוב לשני". המלמד הנ"ל חש ולמד לחוש נפש תלמידו בהיותו 'תלמיד' קורס...

עלינו להנעים לתלמידינו את שהייתם בכיתה. להטיב עמהם. לעשות את השיעור 'געשמאק'. לברך 'בוקר טוב' אמיתי עם קשר עין, להתקשר לילד חולה, לאחל "תתחדש", לעזור לילד למצוא את המטריה, להציע טלפון להתקשר במידת הצורך, לדאוג לאוכל שנשכח, להחזיק כמה מחברות ועפרונות זרובה, לשמוח בימי הולדת, לתמוך חברתית במוחלש, לחזור שוב עבור החולמני, להקל במבחן למתקשה, והרשימה עוד ארוכה...

יהי רצון שילדינו שלנו לא יהיו זקוקים לשילוב והוראה מתקנת - בכדי שנבין ללב הילד המתקשה... יהי רצון שלא יהיו לנו נכדים הזקוקים להנגשה' - כדי שנכיל את התלמיד הנכה, כבד השמיעה, האלרגי והסוכרתי... יהי רצון לא יהיו לנו סיבות רח"ל להיות ערים בלילה - כדי שנבין את קשייו של התלמיד עד שנרדם בשיעור...

מה התלמידים יזכרו מאתנו? מה יספרו עלינו ואף אחר מיטתנו...? פחות ידברו על איכות השיעור, על רמת הלימוד, על העמקת הסוגיא. פן ידברו על 'האישיות': החיוך, ההקשבה, האדיבות, העזרה והמילים הטובות.

מלמד 'מתחיל' חושש כי אם יחייך – תיגרע המשמעת. מלמד ותיק יודע שחיוך בונה משמעת! מילת עידוד גוררת הקשבה, מחמאה מעוררת רצון להצליח. גם לתלמידים וגם להוריהם. לא רק אוכל לאורחים, לשון בקר! ולא סתם אלא בחרדל! לא יעמדו סתם עד שהבשר שחוט ומוכן, בינתיים מאכלים קלים. שיעור מתובל ועסיסי, ועד שהשיעור מתחיל - פתוחים בפרפראות חכמה ופניני דעת. והכל בחיוך ולבביות!

היה המלמד שיזכרו לטובה!

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

I23ymm@gmail.com להארות והזמנות הרצאות